

ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

2018

ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԵՍՏ 7

Խմբի համարը

Նստարանի համարը

Հարգելի՛ դիմորդ

Խորհուրդ ենք տալիս առաջադրանքները կատարել ըստ հերթականության: Ուշադիր կարդացե՛ք յուրաքանչյուր առաջադրանք և պատասխանների առաջարկվող տարբերակները: Եթե Ձեզ չի հաջողվում որևէ առաջադրանքի անմիջապես պատասխանել, ժամանակը խնայելու նպատակով կարող եք այն բաց թողնել և դրան անդրադառնալ ավելի ուշ:

Ձեր առջև դրված թեստ-գրքույկի էջերի դատարկ մասերը ազատորեն կարող եք օգտագործել սևագրության համար: **Թեստ-գրքույկը չի ստուգվում: Ստուգվում է միայն պատասխանների ձևաթուղթը:**

Առաջադրանքները կատարելուց հետո չմոռանաք պատասխանները ուշադիր և խնամքով նշել պատասխանների ձևաթղթում: Պատասխանների ձևաթղթի ճիշտ լրացումից է կախված Ձեր քննական միավորը:

Մաղթում ենք հաջողություն:

1

Նշված օրգանիզմներից ո՞րն է բազմանում սպորներով.

- 1) պտերը
- 2) պալարաբակտերիան
- 3) բակտերիոֆագը
- 4) պղպեղը

2

Ո՞ր տիպի կամ դասի ներկայացուցիչներին է բնորոշ ստոծանու առկայությունը.

- 1) երկկենցաղների
- 2) հողվաժոտանիների
- 3) աղեխորշավորների
- 4) կաթնասունների

3

Ո՞ր կենդանին ունի փակ արյունատար համակարգ.

- 1) սպիտակ պլանարիան
- 2) անձրևորդը
- 3) մեղուն
- 4) մրջյունը

4

Ինչի՞ առկայությամբ են տարբերվում ձկները գորտերից.

- 1) ողնաշարի
- 2) կողերի
- 3) գանգի
- 4) ենթաստամոքսային գեղձի

5

Թվարկված նախակենդանիներից ո՞րը մակաբույժ չէ.

- 1) լյամբլյան
- 2) տրիխոմոնադը
- 3) վոլվոքսը
- 4) լեյշմանիան

6

Ինչպե՞ս են հեռանում սննդի չմարսված մնացորդները սպիտակ պլանարիայի օրգանիզմից.

- 1) կծկուն վակուոլով
- 2) հետանցքով
- 3) բերանային անցքով
- 4) արտազատող անցքով

7

Գլխուղեղի ո՞ր բաժինն է պայմանավորում սողունների շարժումների կոորդինացումը և համաձայնեցվածությունը.

- 1) միջին ուղեղը
- 2) ուղեղիկը
- 3) միջանկյալ ուղեղը
- 4) առջևի ուղեղը

8

Մարդու օրգանիզմում որտե՞ղ է արտադրվում լեղին.

- 1) լյարդում
- 2) տասներկուամատնյա աղիում
- 3) կույր աղիում
- 4) լեղապարկում

9

Նշված ռեֆլեքսներից ո՞րն է պայմանական.

- 1) ստամոքսի ռեֆլեքսային հյութազատումը նորածին երեխայի մոտ
- 2) միզարձակման ռեֆլեքսը նորածին երեխայի մոտ
- 3) թքազատումը՝ կիտրոն տեսնելիս
- 4) կլման ռեֆլեքսը

10

Նշվածներից որո՞նք են գտնվում մարդու մաշկի վերնամաշկում.

- 1) քրտնագեղձերը
- 2) շոշափական ընկալիչները
- 3) գունանյութ պարունակող բջիջները
- 4) ճարպագեղձերը

11

Որտեղի՞ց է դուրս գալիս մարդու թոքային ցողունը.

- 1) ձախ փորոքից
- 2) աջ փորոքից
- 3) ձախ նախասարտից
- 4) աջ նախասարտից

12

Ո՞ր տիպի ինունիտետն է ձևավորվում մարդու օրգանիզմում բուժիչ շիճուկ ներարկելիս.

- 1) բնական բնածին
- 2) արհեստական ակտիվ
- 3) արհեստական պասիվ
- 4) բնական ձեռքբերովի

13

Ի՞նչ հիվանդություն է առաջանում A վիտամինի անբավարարությունից.

- 1) բերի-բերի
- 2) հավկուրություն
- 3) ցինգա
- 4) ռախիտ

14

Մարդու ո՞ր ոսկորներն են միացած սերտաճման միջոցով.

- 1) վերին և ստորին ծնոտները
- 2) կրծոսկրը և կողոսկրերը
- 3) ողնաշարի սրբանային բաժնի ողերը
- 4) ողնաշարի գոտկային բաժնի ողերը

15

Որտե՞ղ է գտնվում մարդու շնչառական կենտրոնը.

- 1) երկարավուն ուղեղում
- 2) միջկողային մկաններում
- 3) ուղեղիկում և ողնուղեղում
- 4) թոքերում

16

Ո՞ր հորմոններն են ավելացնում գլյուկոզի քանակը մարդու արյան մեջ.

- 1) գլյուկագոնը և ադրենալինը
- 2) ինսուլինը և թիրօքսինը
- 3) ինսուլինը և ադրենալինը
- 4) գլյուկագոնը և ինսուլինը

17

Ո՞ր պնդումն է սխալ հեպարինի վերաբերյալ.

- 1) առաջանում է թրոմբոցիտների քայքայման ժամանակ
- 2) արգելակում է արյան մակարդումը
- 3) պոլիսախարիդ է
- 4) առաջանում է լյարդում և ժամանակ առ ժամանակ մղվում է արյան հուն

18

Որտե՞ղ են գտնվում մարդու տեսողական ընկալիչները.

- 1) ցանցաթաղանթում
- 2) ապակեման մարմնում
- 3) եղջերաթաղանթում
- 4) անոթաթաղանթում

19

Ֆոտոսինթեզի ընթացքում ո՞ր նյութի ճեղքման արդյունքում է անջատվում մոլեկուլային թթվածինը.

- 1) ջրի
- 2) գլյուկոզի
- 3) օսլայի
- 4) ածխաթթու գազի

20

Բջջի ռիբոսոմներ չպարունակող կառուցվածքներից են.

- 1) ցիտոպլազման
- 2) հատիկավոր էնդոպլազմային ցանցը
- 3) Գոլջիի սպարատը
- 4) միտոքոնդրիումները

21

Որո՞նք են պլաստիկ փոխանակության օրինակները.

- 1) քեմոսինթեզը, սպիտակուցի կենսասինթեզը
- 2) նիտրիֆիկացումը և սպիրտային խմորումը
- 3) քեմոսինթեզը և շնչառությունը
- 4) ֆոտոսինթեզը, քեմոսինթեզը և գլիկոլիզը

22

Բջջում որտե՞ղ են առաջանում կորիզակները.

- 1) կորիզաթաղանթի արտաքին թաղանթում
- 2) ցիտոպլազմայում
- 3) քրոմոսոմների որոշակի հատվածներում
- 4) էնդոպլազմային ցանցում

23

Ո՞ր բջջային կառուցվածքն է ընդհանուր պրոկարիոտ և էուկարիոտ բջիջների համար.

- 1) էնդոպլազմային ցանցը
- 2) պլազմային թաղանթը
- 3) Գոլջիի սպարատը
- 4) կորիզաթաղանթը

24

Ո՞ր ածխաջուրն է պատկանում մոնոսախարիդներին.

- 1) օսլան
- 2) ֆրուկտոզը
- 3) գլիկոգենը
- 4) ցելյուլոզը

25

Ի՞նչ է ստացվում երկու հետերոզիգոտների միահիբրիդ խաչասերման արդյունքում.

- 1) առաջանում են երկու գենոտիպային խմբեր՝ ոչ լրիվ դոմինանտության դեպքում
- 2) առաջանում են երեք գենոտիպային խմբեր՝ անկախ դոմինանտության բնույթից
- 3) առաջանում են երկու գենոտիպային և երեք ֆենոտիպային խմբեր՝ լրիվ դոմինանտության դեպքում
- 4) առաջանում են երեք ֆենոտիպային խմբեր՝ լրիվ դոմինանտության դեպքում

26

Ի՞նչ է գենոտիպը.

- 1) սեռական քրոմոսոմներում գտնվող գեների ամբողջությունը
- 2) մեկ քրոմոսոմում գտնվող գեների ամբողջությունը
- 3) X քրոմոսոմում գտնվող գեների ամբողջությունը
- 4) օրգանիզմի բոլոր գեների ամբողջությունը

27

Ինչպե՞ս է Դարվինը անվանել մոդիֆիկացիոն փոփոխականությունը.

- 1) համակցական փոփոխականություն
- 2) անորոշ փոփոխականություն
- 3) մուտացիոն փոփոխականություն
- 4) որոշակի փոփոխականություն

28

Ի՞նչ է ստացվում երկու ալելներով էլ ոչ լրիվ դոմինանտության և գեների անկախ բաշխման դեպքում՝ երկհետերոզիգոտ առանձնյակի հետ հոմոզիգոտ առանձնյակի խաչասերման արդյունքում.

- 1) երկու գենոտիպային և երկու ֆենոտիպային խմբեր
- 2) երկու գենոտիպային և չորս ֆենոտիպային խմբեր
- 3) չորս գենոտիպային և երկու ֆենոտիպային խմբեր
- 4) չորս գենոտիպային և չորս ֆենոտիպային խմբեր

29

Մարդու ո՞ր հիվանդության դեպքում է հայտնաբերվում մեկ ավելորդ քրոմոսոմ.

- 1) դաունի համախտանիշի
- 2) հեմոֆիլիայի
- 3) բրախիդակտիլիայի
- 4) դալտոնիզմի

30

Ի՞նչն է ընկած պոլիպլոիդիայի հիմքում.

- 1) գենային մուտացիան
- 2) քրոմոսոմի որևէ հատվածի 180° անկյան տակ պտույտը
- 3) բջջի բաժանման ժամանակ քրոմոսոմների տարամիտման խախտումը
- 4) քրոմոսոմի մի մասի՝ նրան ոչ հոմոլոգ քրոմոսոմի վրա տեղափոխումը

31

Ինչե՞րն են սաղմնային զարգացման ընթացքում առաջանում մեզոդերմից.

- 1) մկանները, ոսկրերը, երիկամները, սեռական գեղձերը
- 2) մկանները, նյարդերը, աղիքները, երիկամները
- 3) թոքերը, արյունը, լսողության օրգանը
- 4) սիրտը, ողնուղեղը, տեսողական օրգանները

32

Ո՞րն է ոչ կենսածին էկոլոգիական գործոն.

- 1) մրցակցությունը
- 2) խոնավությունը
- 3) գիշատչությունը
- 4) մակաբուծությունը

33

Ո՞րը կենդանի նյութի միջավայր գոյացնող ֆունկցիայի դրսևորում չէ.

- 1) մասնակցությունը հողառաջացմանը
- 2) մթնոլորտի գազային կազմի ձևավորումը
- 3) համաշխարհային օվկիանոսի աղային կազմի փոփոխությունը
- 4) երկաթի և մանգանի հանքերի առաջացումը

34

Ո՞ր օրգանիզմները պրոդուցենտներ չեն.

- 1) ծծմբաբակտերիաները
- 2) խմորասնկերը
- 3) կանաչ բույսերը
- 4) կապտականաչ ջիմուռները

35

Առանձնյակներին մեկ պոպուլյացիայի մեջ միավորող գործոններից ո՞րն է գլխավորը.

- 1) ընդհանուր թշնամիների առկայությունը
- 2) սեռահասուն և ոչ սեռահասուն առանձնյակների փոխհարաբերությունները
- 3) ժամանակի ընթացքում առանձնյակների միմյանց նմանվելը
- 4) ազատ խաչասերման հնարավորությունը

36

Ո՞րն է էվոլյուցիայի շարժիչ ուժը և ուղղորդող գործոնը.

- 1) փոփոխականությունը
- 2) բնական ընտրությունը
- 3) միջավայրի գործոնը
- 4) հարմարվածությունը

(37-38) Մրտի բոլորաշրջանը տևում է 0,8 վրկ: Առողջ մարդու հարաբերականհանգստի վիճակում նախասրտերի թուլացման տևողությունը կազմել է 35 րոպե:

37

Քանի՞ լիտր արյուն է մղվել մեծ շրջանառություն, եթե մեկ փորոքի կողմից շրջանառություն մղված արյան ծավալը 70 մլ է.

- 1) 105
- 2) 70
- 3) 420
- 4) 210

38

Քանի՞ րոպե է կազմել փորոքների թուլացումը.

- 1) 25
- 2) 15
- 3) 40
- 4) 5

(39-40) Սնման շղթան կազմված է հետևյալ օղակներից՝ ֆիտոպլանկտոն-զոոպլանկտոն-մանր ձուկ-խոշոր ձուկ-փոկ: Կենդանու զանգված է անցնում կերած սննդի զանգվածի 10 %-ը, և ընդունենք, որ յուրաքանչյուր սնման մակարդակ օգտագործում է միայն նախորդ սնման մակարդակի ներկայացուցիչներին:

39

Ամբողջ շղթայում քանի՞ կգ է կազմում զանգվածի ընդհանուր կորուստը փոկի զանգվածը 2 կգ-ով ավելանալու համար.

- 1) 1000
- 2) 9998
- 3) 19998
- 4) 2000

40

Քանի՞ կգ սկզբնական կենսազանգված է անհրաժեշտ խոշոր ձկան զանգվածը 1 կգ-ով ավելանալու համար.

- 1) 1000
- 2) 100000
- 3) 100
- 4) 11110

41

Մարդու արյան ո՞ր ձևավոր տարրին (նշված է աջ սյունակում) ո՞ր բնութագիրն է (նշված է ձախ սյունակում) համապատասխանում: Նշել համապատասխանություններն ըստ հերթականության.

Բնութագիր

Ձևավոր տարր

- A. չափսերով ամենամեծն է
- B. ընդունակ է ֆագոցիտոզի
- C. արյան ամենափոքր ձևավոր տարրն է
- D. չունի կայուն ձև
- E. կյանքի տևողությունը 120-130 օր է
- F. պարունակում է հեմոգլոբին
- G. մասնակցում է արյան մակարդմանը

- 1. էրիթրոցիտ
- 2. լեյկոցիտ
- 3. թրոմբոցիտ

42

Ինչպիսի՞ն է փոփոխականության ձևի (նշված է աջ սյունակում) և բերված օրինակների (նշված է ձախ սյունակում) համապատասխանությունը: Նշել համապատասխանություններն ըստ հերթականության.

Օրինակներ

Փոփոխականության ձև

- A. տրիսոմիա
- B. ֆիզիկական մեծ բեռնվածությունների ժամանակ մկանների զանգվածի աճ
- C. նուկլեոտիդների գույգի փոխարինում
- D. հապլոիդիա
- E. պոլիպեպտիդային շղթայի ամինաթթվի փոխարինում
- F. բեղմնավորման ժամանակ գամետների պատահական զուգակցում
- G. աշնանը տերևների գույնի փոփոխություն

- 1. գենոմային մուտացիա
- 2. համակցական փոփոխականություն
- 3. գենային մուտացիա
- 4. ֆենոտիպային փոփոխականություն

43

Ո՞ր բնութագիրը (նշված է ձախ սյունակում) օրգանիզմների բազմացման ո՞ր ձևին է (նշված է աջ սյունակում) համապատասխանում: Նշել համապատասխանություններն ըստ հերթականության.

Բնութագիր

Բազմացման ձև

- A. կտրոններով բազմացում
- B. ինֆուզորիայի կոնյուգացիան
- C. կրկնակի բեղմնավորում
- D. գոսպորների առաջացում
- E. սերմերի առաջացում
- F. գամետների առաջացում
- G. կուսածնություն

- 1. սեռական բազմացում
- 2. անսեռ բազմացում

44

Ո՞ր օրինակը (նշված է ձախ սյունակում) օրգանական աշխարհի էվոլյուցիայի ո՞ր գլխավոր ուղուն է (նշված է աջ սյունակում) համապատասխանում: Նշել համապատասխանություններն ըստ հերթականության.

Օրինակ

Էվոլյուցիայի ուղի

A. որոշ մակարույծ որդերի մարտողական համակարգի պարզեցում	1. արոմորֆոզ
B. տաքարյունության առաջացում	2. իդիոտադապտացիա
C. քառախորշ սրտի առաջացում	3. ընդհանուր դեգեներացիա
D. երկկենցաղների հովանավորող գունավորում	
E. գաղձ բույսի տերևների բացակայություն	
F. միջատների նախազգուշացնող գունավորում	
G. ծաղկի՝ որպես բազմացման օրգանի առաջացում	

45

Բջջում տեղի ունեցող ո՞ր գործընթացը (նշված է ձախ սյունակում) միտոզի ո՞ր փուլին է (նշված է աջ սյունակում) համապատասխանում: Նշել համապատասխանություններն ըստ հերթականության.

Գործընթաց

Միտոզի փուլ

A. քրոմոսոմների պարուրում, կորիզաթաղանթի քայքայում	1. մետաֆազ
B. ցենտրիոլների տարամիտում	2. անաֆազ
C. քրոմոսոմների ապապարուրում	3. թելոֆազ
D. դեպի բջջի բևեռներ քրոմատիդների տարամիտում	4. պրոֆազ
E. կորիզաթաղանթի առաջացում և ցիտոպլազմայի կիսում	
F. հասարակածային հարթության մեջ քրոմոսոմների դասավորում	

46

Ի՞նչ հաջորդականությամբ են տեղի ունենում պրոցեսները ծաղկավոր բույսերի սեռական բազմացման ժամանակ: Նշել ճիշտ հաջորդականությունը.

1. փոշեխողովակի առաջացում
2. էնդոսպերմի ձևավորում
3. պտղապատյանի առաջացում
4. սպերմիումի և ձվաբջջի միացում
5. փոշեհատիկների առաջացում առէջի փոշանոթում
6. փոշեհատիկի տեղափոխում վարսանդի սպիի վրա

47

Ի՞նչ հաջորդականությամբ են մարդու օրգանիզմում տեղի ունենում սպիտակուցների ճեղքման գործընթացները: Նշել ճիշտ հաջորդականությունը.

1. ամինաթթուների առաջացում
2. միզանյութի առաջացում
3. ճեղքում տրիպսինի ազդեցությամբ
4. ճեղքում պեպսինի ազդեցությամբ
5. ամոնիումի աղերի առաջացում
6. ամինաթթուների ներծծում արյան մեջ

48

Ի՞նչ հաջորդականությամբ են իրականանում արյան մակարդան գործընթացները մարդու օրգանիզմում: Նշել ճիշտ հաջորդականությունը.

1. թրոմբի առաջացում
2. արյունատար անոթի պատի վնասում
3. ֆիբրինոգենի բնափոխում
4. թրոմբոցիտների քայքայում
5. ֆիբրինի առաջացում
6. թրոմբոցիտների հպում արյունատար անոթի անհարթ մակերևույթին
7. արյան պլազմայի մեջ թրոմբինի արտազատում

49

Ինչպիսի՞ն է պրոցեսների հաջորդականությունը սերմնարանում գամետների առաջացման ժամանակ: Նշել ճիշտ հաջորդականությունը.

1. սպերմատոգոնիդների ձևավորում
2. տրամախաչում
3. քրոմոսոմների տարամիտում
4. բջիջների աճ
5. դիպլոիդ բջիջների բաժանում միտոզով և սկզբնական սեռական բջիջների թվի ավելացում
6. երկու հապլոիդ բջիջների առաջացում

50

Ինչպիսի՞ն է առաջնային և երկրորդային մեզի հաջորդական ուղին մարդու օրգանիզմում: Նշել ճիշտ հաջորդականությունը.

1. միզապարկ
2. միզուկ
3. մեզը հավաքող խողովակ
4. ծնկաձև խողովակ
5. միզածորան
6. պատիճ
7. երիկամի ավազան

51

Ինչպիսի՞ն է էներգիական փոխանակության պրոցեսների հաջորդականությունը: Նշել ճիշտ հաջորդականությունը.

1. քաղանթային պոտենցիալի առաջացում
2. ԱԵՖ-սինթազի ֆերմենտային համակարգի աշխատանք
3. պիրոլիսադոդաթթվի ներթափանցում միտոքոնդրիումի մեջ
4. պոլիսախարիդների ճեղքում մինչև մոնոմերներ
5. գլյուկոզի ճեղքում մինչև պիրոլիսադոդաթթու

52

Ո՞ր պնդումն է բնութագրում մարդու կմախքը: Նշել բոլոր ճիշտ պնդումները.

1. կոնքագոտին կազմում են կոնքոսկրը, սրբոսկրը և պոչուկը
2. կոնքագոտին կազմում են երկու կոնքոսկրերը, որոնք միանում են սրբոսկրի հետ
3. վերին ազատ վերջույթների կմախքը կազմված է թիակի, բազկի, նախաբազկի և ձեռքի ոսկորներից
4. կրծքավանդակը կազմում են կրծքային բաժնի ողերը, 12 զույգ կողոսկրերը և կրծոսկրը
5. ուսագոտին կազմում են զույգ թիակները, կրծոսկրերը և կենտ անրակը
6. ուսագոտին կազմում են կրծոսկրը, զույգ թիակները և անրակները

53

Ի՞նչն է ընկած տեսակի գենետիկական չափանիշի հիմքում: Նշել բոլոր ճիշտ պնդումները.

1. միջավայրի պայմանների նմանությունը
2. ներքին կառուցվածքի նմանությունը
3. կենսագործունեության գործընթացների նմանությունը
4. քրոմոսոմների հավասար թվաքանակի առկայությունը
5. արտաքին կառուցվածքի նմանությունը
6. քրոմոսոմների ձևի նմանությունը
7. քրոմոսոմների չափերի նույնությունը

54

Նշել բոլոր ճիշտ պնդումները.

1. Էդվարդսի սինդրոմն անեուպլոիդիայի հետևանք է
2. մեկ քրոմոսոմի գեներն առավելապես ժառանգվում են միասին՝ շղթայակցված
3. սոմատիկ մուտացիաները չեն փոխանցվում սերնդին
4. գենոֆոնդը պոպուլյացիայի գեների լրիվ հավաքակազմն է
5. կրոսինգովերի հետևանքով տեղի է ունենում քրոմոսոմների թվի կրկնակի պակասում
6. լրիվ դոմինանտության դեպքում երկհետերոզիգոտ զույգերի խաչասերումից ստացված սերնդում ճեղքավորումն ըստ ֆենոտիպի 1:2:1 հարաբերությամբ է

55

Նշել բոլոր ճիշտ պնդումները.

1. սպիտակուցները մտնում են քրոմոսոմների կազմի մեջ
2. կորիզավոր բջիջներում տրանսկրիպցիան տեղի է ունենում ցիտոպլազմայում
3. ջուրը իր քանակով երկրորդ նյութն է բջջում՝ սպիտակուցներից հետո
4. սպիտակուցի սինթեզը միտոքոնդրիումներում տեղի է ունենում արտաքին թաղանթի վրա
5. ի-ՌՆԹ-ն սինթեզվում է ԴՆԹ-ի մոլեկուլի շղթաներից մեկի վրա՝ կորիզում
6. սպիտակուցի կառուցվածքի մասին տեղեկատվությունը գաղտնագրված է ԴՆԹ-ի վրա նուկլեոտիդների հաջորդականության տեսքով

56

Նշել բոլոր սխալ պնդումները.

1. թռչունների ձախ փորոքից դուրս է գալիս աորտայի աջ աղեղը
2. ինֆուզորիայի օրգանիզմից ջրի ավելցուկը և նյութափոխանակության հեղուկ արգասիքները հեռացվում են արտազատող անցքով
3. ձկների երիկամներում առաջացած մեզը միզածորաններով անցնում է կոյանոց, ապա՝ միզապարկ, որտեղ խտանում է և հեռացվում միզանցքով
4. թռչունները միզապարկ չունեն
5. օղակավոր որդերի արտաթորության համակարգը ներկայացված է 1 գույգ խողովակներով, որոնք դեպի դուրս են բացվում արտաթորության անցքերով
6. թռչունների արտաթորության համակարգը բաղկացած է երիկամներից, որոնցից սկիզբ առնող միզածորանները բացվում են կոյանոցի մեջ

57

Նշել բոլոր սխալ պնդումները.

1. ճշգրիտ շարժումների գոտին գտնվում է մեծ կիսագնդերի կեղևի ճակատային բլթում
2. վեգետատիվ նյարդային համակարգի սիմպաթիկ բաժնի գրգռումն ակտիվացնում է լեղու արտադրությունը
3. վեգետատիվ նյարդային համակարգը կենտրոնական նյարդային համակարգի բաժին է
4. նյարդային համակարգի բարձրագույն բաժինը նպաստում է վարքագծի ձևավորմանը
5. տեսողական ճանաչողության և լսողական գոտիները գտնվում են մեծ կիսագնդերի կեղևի քունքային բլթերում
6. հոտառական և մաշկամկանային զգայական գոտիները գտնվում են մեծ կիսագնդերի կեղևի գազաթային բլթերում

58

Նշել բոլոր սխալ պնդումները.

1. որոշ բակտերիաներ հողը հարստացնում են ազոտ պարունակող միացություններով
2. բակտերիաների սպորագոյացման ժամանակ բջջի պարունակությունը սեղմվում է, և հիմնական թաղանթի վրա առաջանում է նոր, ավելի խիտ թաղանթ
3. բակտերիաների մեծ մասը և կապտականաչ ջրիմուռները նախակենդանիներ են
4. նիտրիֆիկացնող բակտերիաների գործունեության շնորհիվ նիտրատները վերածվում են ամոնիումային աղերի
5. բակտերիաները լինում են միայն սապրոտրոֆ, ֆոտոտրոֆ, քենոտրոֆ
6. բարենպաստ պայմաններում բակտերիաներն առաջացնում են սպորներ

(59-61) Մալիտակուցի զանգվածը 655500 զ.ա.մ. է:

59

Որոշել՝ քանի՞ անգամ է այդ սալիտակուցի սինթեզը կողավորող գենի զանգվածը գերազանցում սալիտակուցի զանգվածը, եթե մեկ ամինաթթվային մնացորդի միջին մոլեկուլային զանգվածը 115 զ.ա.մ. է, մեկ նուկլեոտիդինը՝ 345 զ.ա.մ.:

60

Գտնել տվյալ գենի երկարությունը (նմ), եթե մեկ նուկլեոտիդի երկարությունը ԴՆԹ-ի շղթայում 0,34 նանոմետր է:

61

Որոշել տվյալ գենի գուանինային նուկլեոտիդների թիվը, եթե հայտնի է, որ ադենինային և թիմինային նուկլեոտիդները միասին կազմում են նուկլեոտիդների ընդհանուր թվի 4/5-ը:

Օրգանիզմում գլյուկոզի ճեղքման արդյունքում կուտակվել է 34 մոլ կաթնաթթու և պահեստավորվել է 52320 կՋ էներգիա: Ընդունել, որ 1 մոլ գլյուկոզից մինչև կաթնաթթու ճեղքման ընդհանուր էներգիան կազմում է 200 կՋ, իսկ ԱԿՖ-ից ԱԵՖ-ի սինթեզի համար անհրաժեշտ է 30 կՋ/մոլ էներգիա: Որքա՞ն է էներգիայի կորուստն այդ պրոցեսի թթվածնային ճեղքման փուլում (կՋ-ով):

(63-64) Աջիկությունը ժառանգվում է որպես աուտոսոմային դոմինանտ հատկանիշ, իսկ հեմոֆիլիան՝ որպես ռեցեսիվ X քրոմոսոմին շղթայակցված հատկանիշ: Ընտանիքում, որտեղ ամուսինը տառապում էր հեմոֆիլիայով և ձախիկ էր, իսկ կինը աջիկ էր և արյան նորմալ մակարդեիությամբ, ծնվեց երեխա, որը ձախիկ էր և հեմոֆիլիկ:

63

Գտնել այդ ընտանիքում ձախիկ երեխա ծնվելու հավանականությունը՝ արտահայտված տոկոսներով:

64

Գտնել այդ ընտանիքում արյան նորմալ մակարդեիությամբ տղա ծնվելու հավանականությունը՝ արտահայտված տոկոսներով:

(65-66) Ջերմաճառագայթմամբ մաշկի միջոցով հեռանում է ջերմության մինչև 60%-ը, ջերմահաղորդմամբ՝ 15%-ը, իսկ գոլորշիացմամբ՝ ջերմության 20%-ը: Օրվա ընթացքում ջերմահաղորդմամբ մարմնից հեռացել է 735 կՋ էներգիա:

65

Քանի՞ կՋ էներգիա է հեռացել օրգանիզմից ջերմաճառագայթմամբ:

66

Քանի՞ գրամ քրտինք է գոլորշիացել օրգանիզմից, եթե 1 գրամ քրտինքի գոլորշիացման համար ծախսվում է 2,45 կՋ էներգիա:

(67-68) Խաչասերել են $AaBbCCDdEeff \times AaBBCcDDEeFf$ գենոտիպերով առանձնյակներ:
Ալելային գեների առաջին երեք զույգերում առկա է լրիվ դոմինանտություն, իսկ վերջին
երեքում՝ ոչ լրիվ: Տվյալ հատկանիշները պայմանավորող գեները գտնվում են հոմոլոգ
քրոմոսոմների տարբեր զույգերում:

67

Գտնել սերնդում հնարավոր գենոտիպերի թիվը:

68

Գտնել սերնդում հնարավոր ֆենոտիպերի թիվը:

69

Մարդու օրգանիզմի կառուցվածքին կամ այնտեղ իրականացվող գործընթացներին վերաբերող տրված 6 պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրել «Ճիշտ է», «Միսալ է», «Չգիտեմ» պատասխաններից մեկը.

1. աջ թոքը կազմված է երկու բլթերից, ձախը՝ երեք
2. թոքաբշտերն արտաքինից պատված են մազանոթների խիտ ցանցով
3. յուրաքանչյուր թոքի շնչառական մակերեսը 70-100 անգամ գերազանցում է մարդու մաշկի մակերեսը
4. թոքերը պատված են հարթ մկանային հյուսվածքի միաշերտ թաղանթով, որը նպաստում է թոքերի կծկմանը և ընդարձակմանը
5. բրոնխների ճյուղավորման արդյունքում ձևավորվում է բրոնխաձառ
6. շնչառական ծավալն օդի այն ծավալն է, որը թոքեր է անցնում մեկ հանգիստ ներշնչման ժամանակ

70

Տրված 6 պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրել «Ճիշտ է», «Միսալ է», «Չգիտեմ» պատասխաններից մեկը.

1. ֆագերն այնպիսի վիրուսներ են, որոնք բնակվում և բազմանում են բույսերի բջիջներում
2. մարդու օրգանիզմում ՉԻԱՀ-ի վիրուսը փոխազդում է լիմֆոցիտների հետ
3. ծխախոտի խճանկարային հիվանդություն հարուցող վիրուսի մասնիկը ձողաձև է, իսկ ծխախոտի նեկրոզի վիրուսը գնդիկային տեսքով կառույց է
4. ծխախոտի խճանկարային հիվանդություն հարուցող վիրուսը ախտահարում է տերևների բջիջների քլորոպլաստները
5. վիրուսները շատ մանր են, չունեն բջջային կառուցվածք, այդ պատճառով պատկանում են նախակորիզավոր օրգանիզմներին
6. վիրուսների բազմացումը տեղի է ունենում միայն մարդու բջիջներում